

Ekonomika EÚ

Ekonomické a hospodárske záležitosti Európskej únie

máj - jún 2023

Obsah

1. Správa o Kohéznej politike EÚ: 2021 – 2027
2. Prísnejšie pravidlá boja proti korupcii
3. Eurobarometer: Európania vítajú podporu EÚ pre reformy v členských štátoch
4. Colná reforma EÚ
5. Hotovosť aj digitálne euro
6. Revízia viacfinančného rámca EÚ
7. Rozhodnutia v menovej politike
8. Zasadnutie Európskej rady
9. Inflácia
10. Rýchly prehľad tém

Správa o Kohéznej politike EÚ: 2021 – 2027

Očakáva sa, že financovanie politiky súdržnosti v rokoch 2021 – 2027 podporí vytvorenie 1,3 milióna pracovných miest a do konca desaťročia zvýši HDP EÚ v priemere o 0,5 % a v niektorých členských štátoch až o 4 %. Pomôže aj pri poskytovaní mnohých spoločných verejných statkov a poskytne hmatateľné a konkrétne výhody európskym občanom, regiónom a mestám. Toto sú niektoré zo záverov správy o výsledku programovania politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027, ktorá bola zverejnená začiatkom mája.

Aby sa tak stalo, kohézna politika uvoľní počas tohto obdobia celkový objem investícií vo výške 545 miliárd EUR, z ktorých 378 miliárd EUR financuje EÚ. Tieto investície podporia trvalú sociálno-ekonomickú konvergenciu, územnú súdržnosť, sociálnu a inkluzívnu Európu, hladký a spravodlivý zelený a digitálny prechod.

Inteligentnejšia a konkurencieschopnejšia Európa

Politika súdržnosti výrazne podporuje výskum a inovácie a rieši digitálnu priepasť. Napríklad 83 000 výskumných pracovníkov bude mať prístup k vylepšeným výskumným zariadeniam, zatiaľ čo 725 000 spoločností dostane podporu pre inovácie a inteligentný rast.

Smerom k spravodlivému prechodu

Kohézna politika pomáha ľuďom a územiám, ktorých sa prechod ku klimatickej neutralite najviac dotkol, aby sa zabezpečilo, že nikto nezostane pozadu.

Preto podporí takmer 39 000 podnikov, aby prijali tento prechod. Najmä viac ako 5 000 malých a stredných podnikov bude profitovať z investícií do nových zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie. Opatrenia na podporu trhu práce bude využívať až 120 000 nezamestnaných a takmer 200 000 ľudí získa novú kvalifikáciu.

Viac prepojená Európa

Politika súdržnosti bude podporovať efektívne dopravné systémy na všetkých územných úrovniach, ako je železničná doprava, jeden z najbezpečnejších a najčistejších spôsobov dopravy: vybuduje sa alebo zmodernizuje 3 900 km železničných tratí Transeurópskej dopravnej siete (TEN-T).

Viac informácií [tu](#).

Prísnejšie pravidlá boja proti korupcii

Komisia podniká rozhodné kroky v boji proti korupcii v EÚ a na celom svete, čím plní záväzok, ktorý dala predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová v prejave o stave Únie v roku 2022. Predložené protikorupčné návrhy predstavujú míľnik v boji proti korupcii na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ.

Komisia zintenzívni svoju činnosť

EK bude vychádzať zo zavedených opatrení, posilní úsilie o začlenenie prevencie korupcie do navrhovania politík a programov EÚ a bude aktívne podporovať prácu členských štátov pri zavádzaní silných protikorupčných politík a právnych predpisov. Prostredníctvom svojho každoročného cyklu správ o právnom štáte Komisia tiež monitoruje protikorupčný vývoj na vnútroštátnej úrovni, identifikuje výzvy a otázky odporúčaní členským štátom.

Súbor opatrení zahŕňa nové a posilnené pravidlá kriminalizujúce korupčné trestné činy a harmonizáciu sankcií v celej EÚ, ako aj návrh vysokého predstaviteľa s podporou Komisie na vytvorenie osobitného režimu sankcií v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP) zameraných na závažné korupčné činy na celom svete. Tieto nové opatrenia kladú veľký dôraz na prevenciu a vytváranie kultúry integrity, v ktorej sa netoleruje korupcia, a zároveň posilňujú nástroje presadzovania.

Viac informácií [tu](#).

Eurobarometer: Európania vítajú podporu EÚ pre reformy v členských štátoch

Európania oceňujú, že EÚ poskytuje odborné znalosti a pomáha členským štátom pri navrhovaní a vykonávaní reforiem v širokej škále oblastí politiky. Toto je jeden z kľúčových záverov prieskumu Eurobarometra vykonaného v apríli 2023, ktorý potvrdzuje dôležitosť a potrebu podpory, ktorú ponúka nástroj technickej podpory Komisie.

Prieskum sa pýtal Európanov, v ktorých oblastiach môžu členské štáty najviac profitovať z podpory EÚ pri navrhovaní a implementácii reforiem.

- 42 % Európanov si myslí, že EÚ by mohla podporiť výmenu osvedčených postupov medzi členskými štátmi;
- 42 % potvrdilo dôležitosť podpory EÚ členským štátom pri zvládaní kríz, ako sú pandémie, prírodné katastrofy alebo konflikty;
- 34 % sa domnieva, že EÚ by mohla poskytnúť odborné znalosti členským štátom pri navrhovaní a vykonávaní reforiem;
- 34 % tvrdí, že EÚ by mohla poskytnúť finančnú podporu reformám členských štátov;
- 31 % sa domnieva, že EÚ by mohla pomôcť zlepšiť zručnosti a kompetencie vo verejnej správe členských štátov.

Podľa prieskumu by verejná správa v členských štátoch mohla byť efektívnejšia, viac ako 45 % občanov si napríklad myslí, že verejná správa v ich krajine je zložitá, zaťažujúca a pomalá.

Európania si myslia, že reformy sú najviac potrebné v oblasti verejného zdravia (56 %) a vzdelávania (50 %). V 11 členských štátoch viac ako 60 % občanov nalieha na reformy verejného zdravotníctva.

Viac informácií [tu](#).

Colná reforma EÚ

EK predložila návrhy najambicióznejšej a najkomplexnejšej reformy colnej únie EÚ od jej založenia v roku 1968.

Podľa návrhov sa Data Hub otvorí pre zásielky elektronického obchodu v roku 2028, po ktorom budú (na dobrovoľnom základe) nasledovať ďalší dovozcovia v roku 2032, čo povedie k okamžitým výhodám a zjednodušeniam.

Obchodníci Trust & Check budú tiež môcť preclíť všetok svoj dovoz colným orgánom členského štátu, v ktorom majú sídlo, bez ohľadu na to, kde tovar vstupuje do EÚ. Preskúmaním v roku 2035 sa posúdi, či možno túto možnosť rozšíriť na všetkých obchodníkov, keď sa centrum stane povinným od roku 2038.

Reforma reaguje na súčasné tlaky, pod ktorými colná správa EÚ funguje, vrátane obrovského nárastu objemu obchodu, najmä v elektronickom obchode, rýchlo rastúceho počtu noriem EÚ, ktoré sa musia kontrolovať na hraniciach, a posunu geopolitickej reality a kríz.

Zjednodušuje a racionalizuje požiadavky na colné správy pre obchodníkov, napríklad skrátením času potrebného na dokončenie dovozných procesov a poskytnutím jediného rozhrania EÚ a uľahčením opätovného použitia údajov. Týmto spôsobom pomáha dosiahnuť cieľ znížiť takéto zaťaženie až o 25 % bez toho, aby sa podkopali súvisiace politické ciele.

2028

2032

2038

Nový colný orgán EÚ bude dohliadať na centrum colných údajov EÚ, ktoré bude pôsobiť ako motor nového systému. Data Hub časom nahradí existujúcu colnú IT infraštruktúru v členských štátoch EÚ, čím im ušetrí až 2 miliardy EUR ročne na prevádzkových nákladoch. Nový úrad tiež pomôže dosiahnuť lepší prístup EÚ k riadeniu rizík a colným kontrolám.

Viac informácií [tu](#).

Hotovosť aj digitálne euro

Komisia navrhla dva vzájomne sa podporujúce súbory opatrení, ktoré majú zabezpečiť, aby ľudia mali obe možnosti platby, hotovostné aj digitálne.

- Legislatívny návrh o zákonom platidle eurovej hotovosti s cieľom zabezpečiť úlohu hotovosti, zabezpečiť, aby bola všeobecne akceptovaná ako platobný prostriedok a zostala ľahko dostupná pre ľudí a podniky v celej eurozóne napríklad kvôli dôsledku neprístupnosti bankomatov.
- Legislatívny návrh, ktorým sa ustanovuje právny rámec pre možné digitálne euro ako doplnok k eurobankovkám a eurominciám. Podobne ako dnes hotovosť, aj digitálne euro by bolo dostupné popri existujúcich vnútroštátnych a medzinárodných súkromných platobných prostriedkoch, ako sú karty alebo aplikácie. Ľudia a podniky by mohli platiť digitálnym eurom kedykoľvek a kdekoľvek v eurozóne.

Obchodníci v celej eurozóne by museli prijímať digitálne euro, s výnimkou malých prevádzok, ktoré sa rozhodnú neprijímať digitálne platby (keďže náklady na zriadenie novej infraštruktúry na prijímanie platieb v digitálnych eurách by boli neprimerané).

Návrh stanovuje právny rámec a základné prvky digitálneho eura, ktoré by po prijatí Európskym parlamentom a Radou umožnili Európskej centrálnej banke zaviesť digitálne euro, ktoré je široko použiteľné a dostupné. Bude na ECB, aby rozhodla, či a kedy vydá digitálne euro. Tento projekt si vyžiada ďalšiu značnú technickú prácu zo strany ECB.

Viac informácií [tu](#).

Revízia viacfinančného rámca EÚ

Návrh Európskej Komisie je súčasťou balíka opatrení na posilnenie a navýšenie dlhodobého rozpočtu EÚ v prioritných oblastiach. Zameriava sa na nevyhnutné úpravy viacročného finančného rámca na roky 2021 – 2027. So zvýšením spoločného rozpočtu v rámci bežiaceho programového obdobia musí súhlasiť všetkých 27 členských štátov.

Hlavné navrhované zmeny zahŕňajú:

- vytvorenie Rezervy pre Ukrajinu, ktorá poskytne potrebné finančné prostriedky pre nový Nástroj pre Ukrajinu vo forme nenávratnej podpory a rozpočtových záruk
- zvýšenie výdavkových stropov okruhov 4 (Migrácia a riadenie hraníc) a 6 (Susedstvo a svet) o 2 miliardy EUR a 10,5 miliárd EUR
- rozpočtové posilnenie nástroja InvestEU, Inovačného fondu, Európskej rady pre inovácie a Európskeho obranného fondu prostredníctvom navýšenia relevantných výdavkových stropov na podporu novej Platformy strategických technológií pre Európu (STEP)
- vytvorenie nástroja EURI – nového osobitného tematického nástroja, ktorý poskytne potrebnú flexibilitu na krytie nákladov na financovanie nástroja NextGenerationEU
- zvýšenie výdavkového stropu okruhu 7 (Európska verejná správa) o 1,9 miliárd EUR na podporu zabezpečenia potrebných administratívnych kapacít
- zvýšenie rozpočtu „Rezervy na solidaritu a pomoc pri mimoriadnych udalostiach“ (SEAR) o 2,5 miliardy EUR ročne

Rokovania, vrátane súhlasu parlamentu sa musia uskutočniť do konca roka, tak aby sa zmiernili súčasné rozpočtové tlaky.

Viac informácií [tu](#), návrh dostupný [tu](#).

Rozhodnutia v menovej politike

Rada guvernérov Európskej centrálnej banky zvýšila tri kľúčové úrokové sadzby ECB o 25 bázických bodov. Úroková sadzba hlavných refinančných operácií a úrokové sadzby jednodňových refinančných a jednodňových sterilizačných operácií sa tak s účinnosťou od 10. mája 2023 zvyšujú na 3,75 %, 4,00 % a 3,25 %.

Budúce rozhodnutia Rady guvernérov zabezpečia nastavenie úrovne menovopolitických sadzieb, ktorá je dostatočne reštriktívna na dosiahnutie včasného návratu inflácie na úroveň strednodobého cieľa 2 %, a zachovanie tejto úrovne dovtedy, kým to bude potrebné.

Viac informácií [tu](#).

Zasadnutie Európskej rady

V dňoch 29. – 30. júna 2023 sa konalo zasadnutie Európskej rady, lídri opakovane rezolútne odsúdili agresiu Ruska na Ukrajine. EÚ bude naďalej poskytovať Ukrajine vojenskú podporu najmä prostredníctvom vyhradenej misie vojenskej pomoci Ukrajine a Európskeho mierového nástroja, mimo-rozpočtového fondu na predchádzanie konfliktom a budovanie mieru. Diskutovalo sa aj o podpore budúcej rekonštrukcie.

K vedúcim predstaviteľom EÚ sa pripojil aj generálny tajomník NATO Jens Stoltenberg na pracovnom obede s cieľom diskutovať o spolupráci medzi EÚ a NATO a euroatlantickej bezpečnosti. Ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij sa k lídrom prihovril prostredníctvom videokonferencie.

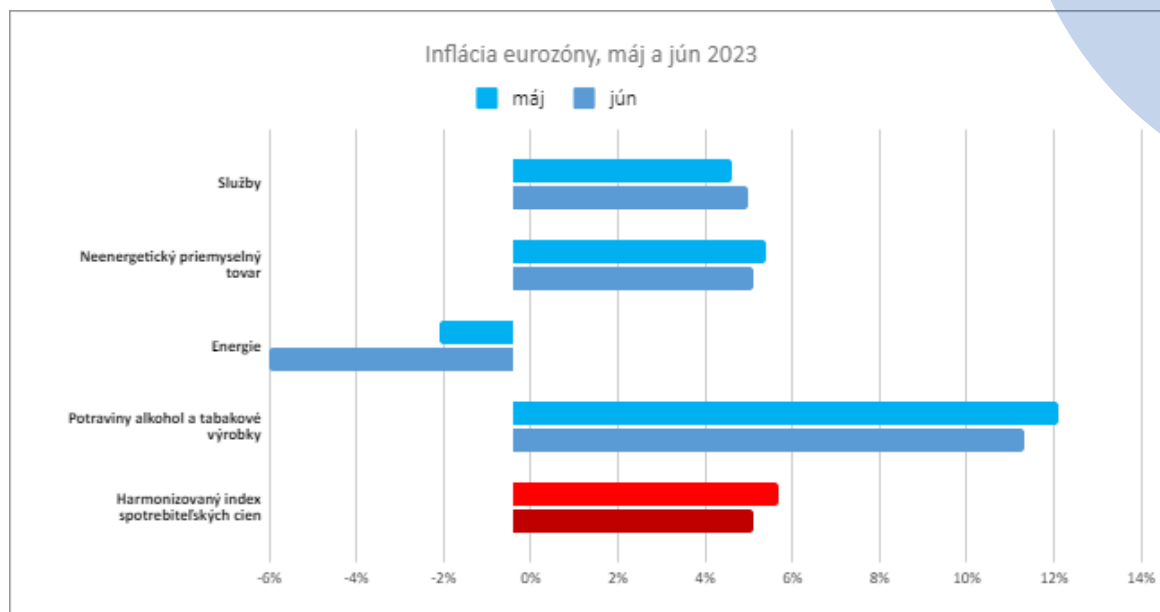
Predseda Európskej rady Charles Michel vzal na vedomie vyhlásenie Poľska a Maďarska, že v kontexte prebiehajúcej práce na pakte o migrácii a azyle je potrebné nájsť konsenzus o účinnej migračnej a azylovej politike.

Viac informácií [tu](#) a [tu](#).

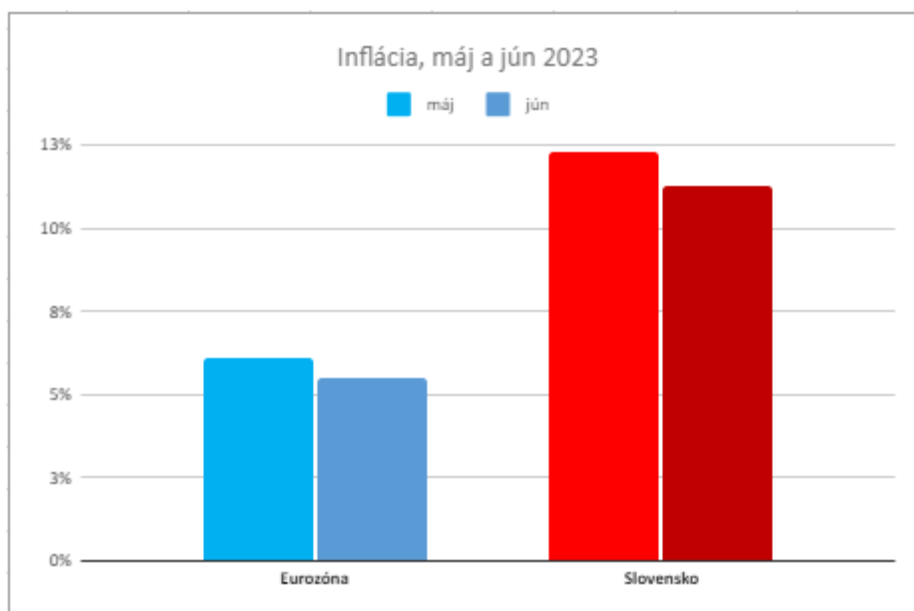
**European
Peace
Facility**

Inflácia za máj a jún 2023

Viac informácií [tu](#).

Viac informácií [tu](#).

Samit G7

Samit G7, ktorý organizovalo tohtoročné japonské predsedníctvo G7, sa konal v Hirošime 19. – 21. mája 2023.

Hlavné problémy, ktoré sa riešili počas deviatich pracovných stretnutí, boli:

- agresia Ruska proti Ukrajine
- jadrové odzbrojenie a nešírenie zbraní
- globálna ekonomika, financie a trvalo udržateľný rozvoj
- zmena klímy, energetika a životné prostredie
- potravinová bezpečnosť a zdravie
- spolupráca s medzinárodnými partnermi

V rámci samitu predseda ER Charles Michel uskutočnil sériu bilaterálnych stretnutí s Kanadou, Vietnamom a Ukrajinou, keď sa prezident Zelenskyj pripojil k lídrom 20. a 21. mája.

Viac informácií [tu](#).

Deň Európy

„Deviaty máj je dňom na oslavu mieru a jednoty v Európe, na pripomenutie si ponaučení z našej histórie a zaviazanie sa zanechať lepšiu budúcnosť pre ďalšie generácie,“ povedala Ursula von der Leyenová, predsedníčka Európskej komisie v Kyjeve počas Dňa Európy.

Pripomenula, že 9. máj symbolizuje solidaritu a zdôraznila záväzok a podporu EÚ a jej členských štátov Ukrajine.

Ursula von der Leyenová na tlačovej konferencii s ukrajinským prezidentom Volodymyrom Zelenským oznámila aj nový balík sankcií proti Rusku so zameraním na potlačenie obchádzania sankcií.

Povedala tiež, že EÚ podporí vytvorenie špecializovaného tribunálu pre zločin agresie a pripomenula doterajšie úsilie vrátane zriadenia „Medzinárodného centra pre stíhanie zločinu agresie proti Ukrajine“ v rámci spoločného vyšetrovania.

Viac informácií [tu](#).

Text: Mgr. Dominika Nováková, odbor Parlamentný inštitút
Kristína Hučková, stážistka

Grafická úprava: Kristína Hučková, Mgr. Dominika Nováková
Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Obrázový a fotografický materiál:

obr. 1: <https://www.g7hiroshima.go.jp/en/>

obr. 2: <https://www.inox-fer.com/wp-content/uploads/2023/02/ue-cohesion-policy-2021-2027.jpg>

obr. 3: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_2516

obr. 4: <https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/sk/be-heard/eurobarometer>

obr. 5: <https://ec.europa.eu/newsroom/fisma/items/722269/en>

obr. 6: Shutterstock

obr. 7: <https://www.consilium.europa.eu/en/infographics/european-peace-facility/>

obr. 8: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ac_23_2692

Materiál neprešiel jazykovou úpravou

© Parlamentný inštitút
júl 2023